

TvorBA 2018

Dni neprofesionálneho umenia

11. – 14. október 2018
Bratislava-Staré Mesto

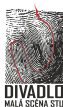
Hlavný organizátor

Hlavný partner

Partneri

Podujatie sa koná v rámci Európskeho roku kultúrneho dedičstva

Čo?

Dni neprofesionálneho umenia
TvorBA 2018

Kedy?

11. – 14. októbra 2018

Kde?

Národné osvetové centrum
V-klub
Divadlo Malá scéna STU
Univerzitná knižnica v Bratislave
Kino Lumière
Kostol Zvestovania Pána
Kafehaus Lumière

Kto?

Národné osvetové centrum

S kým?

Ministerstvo kultúry SR
Univerzitná knižnica v Bratislave
Slovenský filmový ústav
Divadlo Malá scéna STU
Barzzuz, s. r. o.
Františkánsky kláštor
Vino Vajnory
Tuli.sk, s. r. o.
TV Ružinov

Prečo?

Každý umelecký druh a žáner má vlastné súťaže, vzdelávacie a ďalšie podujatia, vlastný smer a život. Ale tam, kde sa jeden umelecký žáner končí, nezačína sa druhý, prelínajú sa. Preto je ich spájanie úplne prirodzené. A to je TvorBA. Pilotný ročník štvordňového multižánrového festivalu neprofesionálneho umenia prináša do bratislavského prostredia umenie v jeho najúprimnejšej podobe. Svojou súčasnou tvorbou sa predstavia najlepší neprofesionálni umelci, víťazi celoštátnych postupových súťaží vyhlasovaných Národným osvetovým centrom. TvorBA, to je priestor pre umenie, vzájomné inšpirácie, nové priateľstvá a radosť z tvorivosti.

OBSAH

- Program | 6
- Seminár pre zahraničných účastníkov | 8
- Výtvarné umenie | 9
- Fotografia | 13
- Umelecký prednes | 17
- Film | 21
- Divadlo | 27
- Hudba a spev | 33
- Folklor a folklorizmus | 39
- Literatúra | 43
- Galaprogram | 49
- Kino archív | 51
- Festivalový denník Ó TVOR ho! | 57
- Dôležité informácie | 58

PROGRAM

ŠTVRTOK 11. 10. 2018

09:00 – Fotografický TWORkshop | *Národné osvetové centrum (str. 16)*

09:00 – Filmový TWORkshop | *Národné osvetové centrum (str. 26)*

10:00 – 13:00 – Seminár zahraničných účastníkov | *Univerzitná knižnica v Bratislave (str. 8)*

11:30 – 13:30 – Zborový TWORkshop | *V-klub (str. 38)*

14:00 – 15:00 – VýTVORKa – vernisáž výstavy výtvarného umenia
Univerzitná knižnica v Bratislave (str. 11)

15:30 – 16:30 – FoTVORgraf – vernisáž fotografickej výstavy
Divadlo Malá scéna STU (str. 15)

17:00 – 18:30 – RecitáTVOR – program umeleckého prednesu | *V-klub (str. 19)*

19:00 – 21:00 – KinemaTVOR – filmové projekcie | *Kino Lumière (str. 23)*

21:00 – Pesničkové večerné posedenie so Salamandrom | *V-klub*

PIATOK 12. 10. 2018

09:00 – 11:00 – TWORkshop Prednes a hra v detskom recitačnom kolektíve | *V-klub (str. 20)*

10:00 – 10:30 – TeaTVOR 1 – detské divadlo | *Divadlo Malá scéna STU (používa sa perie) (str. 29)*

11:15 – 11:45 – TeaTVOR 2 – divadlo dospelých pre deti | *Divadlo Malá scéna STU (str. 29)*

11:30 – 13:30 – Hudobno-literárny TWORkshop Ako písať texty piesní
V-klub (str. 38)

13:00 – 13:30 – TeaTVOR 3 – divadlo poézie | *Divadlo Malá scéna STU (str. 20)*

14:30 – 15:45 – TeaTVOR 4 – tradičné ochotnícke divadlo | *Divadlo Malá scéna STU (str. 30)*

15:00 – 17:00 – Dramapedagogický TWORkshop | *V-klub (str. 42)*

17:00 – 17:45 – TeaTVOR 5 – divadlo mladých ¹⁸ | *Divadlo Malá scéna STU (str. 30)*

20:00 – 21:30 – TVORtón – program populárnej a dychovej hudby
V-klub (str. 35)

21:00 – Večerná zábava plná dobrej hudby s kapelou Whatever | *V-klub*

SOBOTA 13. 10. 2018

09:00 – 12:30 – TWORKshop Experimentálne využitie papiera vo výtvarnej tvorbe | *V-klub (str. 12)*

13:00 – 15:00 – TeaTVOR 6 – divadlo dospelých | *Divadlo Malá scéna STU (str. 31)*

15:30 – 17:30 – TVORhlas – program zborového spevu a inštrumentálnej hudby | *Kostol Zvestovania Pána (str. 36)*

16:00 – 19:00 – TWORKshop Scénotektúra, kostým, svetlo | *V-klub (str. 32)*

19:30 – 21:00 – FolkTVÓR – folklórny program | *Divadlo Malá scéna STU (str. 41)*

21:00 – Folklórna večerná zábava s Michal Noga Band a folklórny TWORKshop Vtedy na západe | *V-klub (str. 42)*

NEDEĽA 14. 10. 2018

14:00 – 15:30 – TvorBAjbjaj – Galaprogram | *Divadlo Malá scéna STU (str. 49)*

POČAS CELÉHO PODUJATIA

KINO ARCHÍV – Projekcie vybraných filmov z archívu NOC | *Národné osvetové centrum (str. 53)*

FOTOGRAFICKÁ VÝSTAVA (výstava trvá až do 4. 11. 2018) | *Divadlo Malá scéna STU*

VÝSTAVA VÝTVARNÉHO UMENIA (výstava trvá až do 28. 10. 2018) | *Univerzitná knižnica v Bratislave*

VÝSTAVA TvorBA NOC | *Národné osvetové centrum*

VÝSTAVA 50 ROKOV JAVISKA (výstava trvá až do 4. 11. 2018) | *Divadlo Malá scéna STU*

Legenda:

Program pre verejnosť

Program pre účinkujúcich a registrovaných účastníkov

Vstup na všetky programy je voľný! Zmena programu vyhradená.

Seminár zahraničných účastníkov

11. 10. 2018 o 9:00 v Univerzitnej knižnici v Bratislave
Seminár bude prebiehať v slovenskom, anglickom a nemeckom jazyku, zo slovenčiny a do slovenčiny bude zabezpečené tlmočenie.

Mgr. TATIANA ŠIŠKOVÁ, Bratislava, Slovensko

vedúca oddelenia neprofesionálneho umenia a programová garantka festivalu TvorBA, Národné osvetové centrum

Národné osvetové centrum a neprofesionálne umenie na Slovensku

Mgr. LENKA LÁZŇOVSKÁ, Praha, Česká republika

riaditeľka NIPOS (Národné informačné a poradenské stredisko pre kultúru)

Postavení a úkoly NIPOS v rozvoji neprofesionálneho umění v České republice

ALOIS URBÁNEK, Viedeň, Rakúsko

predseda klubu filmových amatérov vo Viedni, čestný predseda Zväzu rakúskych filmových amatérov VÖFA, dlhoročný člen výboru svetovej organizácie pre amatérsky film UNICA

O systéme súťaže rakúskych filmových amatérov

WOLFGANG FREIER, Blieskastel, Nemecko

člen Filmového klubu v Blieskastel, dlhoročný člen výboru svetovej organizácie pre amatérsky film UNICA

Niekoľko poznámok z dejín svetovej organizácie pre amatérsky film UNICA

PETER LÉVAI, Budapešť, Maďarsko

vedúci Katedry tanečnej pedagogiky Univerzity tanečného umenia v Budapešti

Pohyb – motív – tanec. Ako sa z prirodzeného pohybu stáva tanec?

VÝTVARNÉ UMENIE

Počiatky formovania organizovanej výtvarnej tvorivosti amatérov zaznamenávame v 50. rokoch 20. storočia v činnosti Osvetového ústavu (v súčasnosti Národné osvetové centrum). Výraznými osobnosťami tohto obdobia bol ústredný metodik Štefan Tkáč a prvý predseda poradného zboru – akademický maliar František Král. Začiatkom 60. rokov pôsobilo v celom Československu okolo 3 000 výtvarných kolektívov a ďalší individuálne pôsobiaci výtvarníci. Aktívnych neprofesionálnych výtvarníkov bolo toľko, že v roku 1962 na výstavu Ľud a krása nepostačovali ani najväčšie bratislavské výstavné priestory v Dome umenia na Námestí SNP. Výtvarnú činnosť detí podporovali súťaže tvorivosti mládeže. V súčasnosti sa oblasť neprofesionálnej výtvarnej tvorby podporuje najmä organizovaním súťaže VÝTVARNÉ SPEKTRUM, ktorá rozvíja zručnosti, vedomosti a umelecké nadanie jednotlivcov prostredníctvom poznávania, realizácie a prezentácie vlastnej výtvarnej tvorby.

Výstava výtvarného umenia

Vybraná kolekcia výtvarných diel z celoštátnej súťaže Výtvarné spektrum 2018

11. – 28. 10. 2018 v Univerzitnej knižnici v Bratislave

Vernisáž 11. 10. 2018 o 14:00

Kurátorka výstavy: **Mgr. Daniela Klimantová**

Matej Červeňan

Ticho (kombinovaná technika)
Záhrada (kombinovaná technika)

Samuel Kopolovec

Za vodou (kombinovaná technika)
Výnos (kombinovaná technika)

Juliana Matiová

S lampášom v lese II (akryl)

Mária Ftáčniková

Láska za sklom (akryl)

Magdaléna Gáfriková

Akt I, II (kombinovaná technika)

Pavel Huszár

Strážca rieky (olej)

Renáta Kačová

Entita I (akryl)
Olívia (akryl)

Timea Konôpková

Na pláži (akryl)
Zátišie (akryl)

Miroslav Kotora

Pantlička (olej)
Vernisáž (olej)

Marcela Kösegiová

Radosť (pastelky)
Z rozprávky do rozprávky (pastelky)

Kristína Šuhajová

Zrkadielko, zrkadielko... (akryl)
Študenti (akryl)

Agneša Vavrinová

Grošák (litografia)

Milada Ždrnja

Hniezda (nunoplstenie)

Alena Adámková

Žena I, II (kresba tušom)

Igor Čajko

Zátišie s hubami I (suchý pastel)

Mikuláš Láng

Drevená bižutéria (drevorezba)

František Mihál'

Horské pleso (suchý pastel, akryl)

Pavel Mochnacký

Ružové okuliare I, tetraptych (akryl)

Anna Rusnáková

Nočné pytačky (akryl)

Darina Stellerová

Mačka (akryl)

Katarína Vargová

Genius loci (enkaustika)

Tibor Gurin

Kto do teba kameňom, ty doňho
chlebom (kamenná plastika)

Branislav Kunčák

Marlnoro man (linoryt)
Kompozícia s modrými tvarmi (grafika)
Kompozícia s bielymi a čiernymi tvarmi (grafika)

Veronika Miková

Záznam I, II, III (kombinovaná technika)

Vladimír Martiš

Akt (olej)

Jozef Pavlík

Ochranca (kolorovaná drevorezba)

Karol Stodolica

Starec (kamenná plastika)
Mlynárka (kamenná plastika)

Veronika Jurčáková

Neschopnosti (akryl, tuš, centropen)
Les Folies (akryl, centropen)
ŠACH-MAT (akryl, centropen)

Barbora Ďurinová

Logo Výtvarného spektra (vektorová grafika)

Sedrik Paliesek

Logo Výtvarného spektra (vektorová grafika)

Lukáš Sulo

Logo Výtvarného spektra (vektorová grafika)

TWORKshop Experimentálne využitie papiera vo výtvarnej tvorbe

13. 10. 2018 o 9:00 vo V-klube

Workshop je určený pre prihlásených účastníkov.

Lektorka: **PaedDr. Katarína Lucinkiewiczová, PhD.**

Papier poznáme od nepamäti. Je základným a zároveň najstarším výtvarným materiálom. Často tvorí podklad pre dielo, ale môže hrať v tvorbe aj hlavnú úlohu. Workshop bude orientovaný na možnosti, ktoré nám papier dáva – od výroby papierových hračiek až po výtvarný experiment.

FOTOGRAFIA

Začiatky nekomerčnej, neprofesionálnej či amatérskej fotografie môžeme nájsť v činnosti Československého svazu klubů fotografů amatérů, ktorého súčasťou sa stal aj prvý fotoklub na Slovensku založený v roku 1922 v Košiciach. Ďalšie vznikli v Ružomberku a v Bratislave (1924), v Trnave (1926) či v Žiline (1939). Od konca 50. rokov 20. storočia sa staral o poskytovanie odbornej pomoci jednotlivcom i krúžkom, odborné zabezpečenie súťaží, prehliadok, festivalov, výstav, edičnú a koncepčnú činnosť Osvetový ústav (v súčasnosti Národné osvetové centrum). V 90. rokoch boli súčasťou činnosti Národného osvetového centra viaceré podujatia, napríklad FOTOFORUM alebo Petzvalov mapový okruh fotoklubov (PMOF). Najdôležitejším a najstarším podujatím v tejto oblasti, ktoré sa uskutočňuje dodnes, je celoštátna postupová súťaž AMFO (predtým AMFO a DIAFOTO). Národné osvetové centrum sa takisto dlhodobo podieľa aj na vytváraní súťažných kolekciií fotografií na Bienále FIAP (International Federation of Photographic Art).

FoTVORgraf

Vybraná kolekcia amatérskych fotografií z celoštátnej súťaže AMFO 2017

11. – 4. 11. 2018 v Divadle Malá scéna STU

Vernisáž 11. 10. 2018 o 15:30

Kurátorka výstavy: **PhDr. Zuzana Školudová**

Karin Szalayová, Martin

Dotyk

Timea Hargašová, Hlohovec

Jeseň 1, 2, 3, 4

Veronika Lamačková, Nové Zámky

Vlnenie

Tamara Koperová, Čadca

Dotyk beznádeje

Andrej Vohnout, Banská Bystrica

Perspektíva

Daria Zasidkovyč, Bojnice

Zrkadlo pravdy, Farby duše I.

Adriana Valková, Bojnice

Sen

Stella Debreová, Kežmarok

Rodina

Martin Suchán, Pezinok

Húsenice

Michaela Hromadová, Košice

Emócia

Melánia Ďuríková, Banská Bystrica

Maliarov svet

Anežka Majdišová, Žilina

Vlastnou cestou

Viktória Suchánová, Trstín

Múza, Medzi štyrmi očami

Martina Švecová, Dolný Kalník

Cez kľúčovú dierku

Roman Tibenský, Piešťany

Spomienky 4, 7, 8, 10

Petra Bašnáková, Chtelnica

Pohľad do budúcnosti 3, 4, Človek – osobnosť 1, 2, Vnútro človeka 1, 2

Timotej Janko, Snina

Puto 1, 2, Same 3, 4

Stanislava Adamová, Obid

Perspektíva ľudskej postavy 1, 2

Martina Bonková, Košice

Bezpečie, Zlom

Marcel Meluš, Hostie

Na križovatke

Jana Stankovičová, Levice

Štúdia postavy 1, 2

Kristína Opáľková, Námestovo

Zblíženie I, II, III, IV

Soňa Maléterová, Turňa nad Bodvou

Pohľad 1, 2

Miroslav Šebek, Nitrianske Hrnčiarovce

Myšlienky, Posledný pacient

Silvia Grešová, Hankovce

Tiene 2, Súhra 1, Íst' 1

Samuel Petráš, Prievidza

Melanchólia

Nina Škarbalová, Nitra

Jemnosť v podzemí

Radovan Mišík, Bratislava

Metro

Zoran Toldi, Nové Zámky

Dvaja na salaši, Jeden osud, Samotář

Viliam Procházka, Trnava

Dážď 3, 4

Rastislav Hustý, Chvojnica

Ježiš je: a) Svetlo, b) Víťaz

Juraj Marec, Trnava

Salaš 1, 2, 3, 4

Ján Hollý, Bardejov

Bardejov v čase „9. 10. 2016“,

Bardejov v čase „4. 9. 2013“

Jozef Chromiak, Žilina

Na lešení I

Jozef Jurík, Hrádok

Vtákoviny: Kuk, Fíha

Karol Važan, Prievidza

Prepojenie, Dol'ava a hore

Jana Sedláková, Bratislava

Pes „Nečas“, Temný záliv

Zuzana Kubičková, Martin

Monetka 2

Katarína Jenčová, Bratislava

Zrkadielko: Som pekná?, Oko

Stanislav Fehér, Skalica

Eva, Desiré, Constance

Lucia Baňacká, Košice

Mon Cheri

Lenka Vyhničková, Čadca

Nočné furmančenie

Multimediálna prezentácia

Nicol Urbanová, Perín-Chym

Obrazy ulice

Karol Križan, Trnava

Bitka o Bratislavu

Pavol Kočiš, Košice

Apokalypsa

Zoran Toldi, Nové Zámky

Košikári

Milan Marônek, Trnava

Souvenir of China

Mária Magdaléna Kováčová, Topoľčany

Štedrý večer s ľuďmi bez domova

Helena Vangorová, Košice

Hudba z minulých čias

Fotografický TWORKshop

11. – 14. 10. 2018 v Národnom osvetovom centre

Workshop je určený pre prihlásených účastníkov.

Lektor: **Mgr. art. Radovan Dranga**

Workshop bude venovaný predovšetkým dokumentárnej fotografii a zameria sa na zaznamenanie a dokumentovanie jednotlivých častí programu podujatia TvorBA. Lektor vysvetlí účastníkom, ako sa orientovať v rôznych svetelných a priestorových podmienkach a ako zachytiť okamih, ktorý by bol pre dané podujatie a umelecký druh reprezentatívny, informatívny a vystihol by atmosféru typickú pre daný umelecký druh, dané predstavenie alebo výstavu.

**UMELECKÝ
PREDNES**

Umelecký prednes bol na našom území súčasťou školskej prípravy u evanjelikov i jezuitov, sprevádzal spoločenské, kultúrne aj rodinné udalosti (rozlúčka so zosnulými) nielen vyšších a intelektuálnych vrstiev. Prvý záznam o verejnom prednese máme z roku 1594 z Kláštora pod Znievom. V časoch národného obrodenia bernolákovci a štúrovci recitovali na rôznych stretnutiach, prednes sa pestoval v krúžkoch Jednoty mládeže slovenskej. Širitelkou prednesu bola na svojich podujatiach od svojho vzniku Matica slovenská, ktorá neskôr zorganizovala spolu s Ústredím slovenských ochotníckych divadiel aj prvé celoslovenské recitačné preteky v Martine v rokoch 1928 – 1929. Po 2. svetovej vojne sa stal iniciátorom pestovania prednesu štát, a tak vznikla najmasovejšia recitačná súťaž Hviezdoslavov Kubín. Na jeho organizácii sa od začiatku až dodnes výrazne podieľa Národné osvetové centrum (predtým Osvetový ústav).

RecitáTVOR

Program víťazov z celoštátnej súťaže Hviezdoslavov Kubín 2018

11. 10. 2018 o 17:00 vo V-klube

Autorka programu: **Mgr. Jaroslava Čajková**

Margarétka Hvozdíková, Nitra

Tomáš Janovic – Jana B. Wild: Kto sa nehrá, z kola von – Mámenia a preliezačky

Šarlota Šustová, Košice

Ervin Lázár: Modrá a žltá, prel. Mila Haugová

Adam Drndáš, Tvrdošín

Sławomir Mrozek: Nočný expres, prel. Jozef Marušiak

Alexandra Hornáková, Trnava

Gudrun Pausewangová: Antiupír, prel. Eva Lukovičová

Barbora Rožnayová, Trnava

Pavol Országh Hviezdoslav: Zuzanka Hraškovie

Hana Hvozdíková, Nitra

Hilde Dominová: (V)zlet z popola, prel. Tomáš Gáll

Detský recitačný kolektív Dobrozvítazí (junior) pri ZUŠ, Nižná

Jaroslav Broz: Logická záhrada

Réžia: Agáta Brozová

Viktória Anna Lesayová, Bratislava 2

Alessandro Baricco: Oceán more, prel. Diana Farmošová

Veronika Mészárosová, Levice

Gregory Corso: Človek, prel. Marián Andričík

Lukáš Poláček, Trnava

Everett LeRoi Jones: Čierne umenie, prel. Marián Andričík

Nina Pompošová, Levice

Marek Vadas: Život je štedrý

Marian Gajdoš, Chynorany, okr. Partizánske

Valentín Beniak: Strážcovia a ochrankyne Slovenska

TeaTVOR 3

Divadlo poézie

12. 10. 2018 o 13:00 v Divadle Malá scéna STU
Divadlo je určené pre základné a stredné školy.

Divadlo poézie effecteD

Senec

Kde domov môj?

Textová predloha: Chalupka/Šimek/potmě/Kollár/Peteraj

Réžia: Zuzana Kolejáková

TWORkshop Prednes a hra v detskom recitačnom kolektíve

12. 10. 2018 o 9:00 vo V-klube

Workshop je určený pre pedagógov základných škôl.

Lektorky: **Agáta Brozová**, vedúca detského recitačného kolektívu

Dobrozvítazí, Nižná

Mgr. Jaroslava Čajková, Národné osvetové centrum, Bratislava

Čo ponúka jednoduchá krátka báseň, čo z nej možno prečítať, pochopiť, rozvinúť, spojiť a nadviazať s inou básňou, následne ich rozohrať a scénicky sformovať? Inšpiráciu pre pedagógov a vedúcich recitačných kolektívov ponúkne tvorivá dielňa spájajúca poéziu a hru v kolektívnej scenickej tvorbe.

FILM

Počiatky amatérskeho filmu na Slovensku siahajú do 30. – 40. rokov 20. storočia. Toto obdobie charakterizovala predovšetkým individuálna tvorba jednotlivcov a spolková činnosť filmových klubov. Systematická a organizovaná podoba amatérskej filmovej tvorby sa datuje od 50. rokov 20. storočia a súvisí so vznikom Osvetového ústavu (v súčasnosti Národné osvetové centrum). Národné osvetové centrum podporuje rozvoj filmovej tvorby prostredníctvom vzdelávacích a prezentačných podujatí, súťaží či festivalov. V minulosti bolo NOC vyhlasovateľom viacerých súťaží: CINEAMA, Oravská osmička a medzinárodná súťaž Tatranský kamzík. V súčasnosti je vyhlasovateľom a odborným garantom celoštátnej prehliadky CINEAMA a kolekcia vybraných filmov z tejto súťaže je každoročne prezentovaná na svetovej súťaži UNICA (Union International du Cinema).

KinemaTVOR

Projekcia vybranej kolekcie amatérskych filmov z celoštátnej súťaže CINEAMA 2018

11. 10. 2018 o 19:00 v Kíne Lumière

Výber kolekcie: **PhDr. Zuzana Školudová**

NEPOZNANÝ BAJKAL

reportáž, 6 min.

Jozef Weis, Zvolen

Krátka reportáž z časti cesty Transsibírskou magistrálou (časť Bajkal).

VÍŤAZSTVO

hraný film, 9 min.

Tomáš Droba, Bratislava

Krátky hraný film zaoberajúci sa tematikou nezamestnanosti a korupcie.

PÁLIVÝ CHALLENGE

experiment, 7 min.

Daniel Rázus & Martin Rázus, Prešov

Kuchynské experimenty, keď rodičia nie sú doma.

PRÍBEH MOZAIKY V MITOŠINÁCH

dokument, 15 min.

Lubor Patsch, Liptovský Hrádok

Dokument o splnenom predsavzatí majiteľky kaštiela Mitošiny v Bešeňovej Márie Litavskej-Pružinskej – výtvarnom riešení priečelia rodinného sídla.

TRANSFLY

minútový film, 1 min.

Jaro Ondo, Jozef Baksa, Tomáš Telepák, Veľký Šariš, Prešov

Vnímaním a zažívaním rušivého a rušného spôsobu života sa stávame jeho súčasťou...

DANIŠOVSKÁ SOBOTA

reportáž, 4 min.

Tomáš Telepák, Prešov

Krátka subjektívna obrazová reportáž z jednej soboty v Danišovciach.

AKO VZNIKÁ DÚHA

experiment, 7 min.

Kolektív autorov SUŠ, Trenčín (V. Hargašová, K. Filimpocherová, M. Vaňa, F. Matlák, K. Kuručová, D. Fíliáčová, M. Slobodová, M. Badžgoňová, T. Semélyová)

Tak ako povedal Einstein: „Predstavivosť je dôležitejšia ako vedomosti.“ Všetko, čo si dokážeme predstaviť, môže byť skutočné. Kreativita a fantázia detí nemá hranice – vidia síce to, čo ostatní, ale vždy majú pre to iné vysvetlenie.

VITÉZ

dokument, 11 min.

Matej Kováč, Rimavské Janovce

Dokument približuje osobnosť Viliama Fabiána, ktorý sa výrazne zapísal do spomienok svojich spoluobčanov. Ako riaditeľ gymnázia v Rimavskej Sobotě sa počas druhej svetovej vojny na základe svojho humanistického cítienia a demokratického presvedčenia vzoprel proti antisemitským opatreniam.

KLAMÁR

hraný film, 3 min.

Emil Chlebníčan, Kriváň

Účelové klamstvo je niekedy viac, než je nutné a potrebné, ale vypláca sa.

VÝSTRAHA

minútový film, 1 min.

Emil Chlebníčan, Kriváň

Dôrazné upozornenie mladšej sestry je dôkladné a hlavne veľavravné.

VTEDY NA DEVÍNE

minútový film, 1 min.

Ladislav Biznár, Bratislava

Voľné pokračovanie kultového westernu. Legendárny filmový harmonikár stráca na sklonku života hudobný sluch, osud ho privádza pod mýtické slovanské hradisko Devín, kde stretáva rozhádzaný manželský pár z Bratislavy.

LOVEC

hraný film, 6 min.

Šimon Šebo, Košice

O dvoch malých dievčatkách a ich veľkom dobrodružstve.

GOLDEN HANDS

hraný film, 5 min.

Valér Futej, Kačúnovce

Vzájomné súperenie a porovnávanie s ostatnými zobrazené v krátkom hranom filme v štýle filmu noir.

STRUGGLE

animovaný film, 3 min.

Adela Križovenská, Kapušany

Sám sebou alebo sám...

BOKAMI ZÁPADNÝCH TATIER

reportáž, 8 min.

Milan Ohurniak, Iľanovo, Liptovský Mikuláš

Bokami Západných Tatier sú trojdňové skialpinistické preteky dvojíc usporiadané pod záštitou Slovenského horolezeckého spolku JAMES.

1499

hraný film, 8 min.

Jakub Chochula, Valentín Kozanák, Tvorivá skupina KEKS, Nitra

Absurdná dráma o tom, ako sa z medzinárodného športovca môže pod vplyvom politických nálad razom stať nežiaduca osoba, a to všetko len pre doplnenie imigračných kvót.

RYBÁR

animovaný film, 13 min.

Tomáš Bucher, Košice

Každý rybár dostal prvý návrh, ale každý ho odmietol. No druhý už musel prijať.

BLABLA – CHACHA

videoklip, 3 min.

Jakub Chochula, Nitra

Videoklip zobrazujúci dva svety či dva životy, ktoré človek v sebe živí a ktoré sú v neustálom konflikte.

SUSEDSKÁ VÝPOMOC

minútový film, 1 min.

Ján Kuska, Liptovský Mikuláš

Niet nad dobrého suseda.

Filmový TWORKshop

11. – 14. 10. 2018 v Národnom osvetovom centre

Workshop je určený pre prihlásených účastníkov.

Lektor: **Mgr. Ladislav Munk**

Workshop bude venovaný predovšetkým reportážnemu a dokumentárnemu filmu. Účastníci budú zaznamenávať priebeh multižánrového festivalu TvorBA. Zameraný bude na vytvorenie parciálnych záznamov, z ktorých napokon vznikne komplexná vizuálna, obrazová a zvuková informácia o podujatí.

DIVADLO

Divadelní historici určili deň vzniku ochotníckeho divadla na 22. augusta 1830 v Liptovskom Mikuláši. V tento deň zahrli mikulášski študenti a mládež veselohru Janka Chalupku Kocúrkovo. Iniciátorom, organizátorom i hlavným účinkujúcim tohto divadelného podujatia bol vydavateľ kníh Gašpar Fejérpataky-Belopotocký. Od tejto udalosti sa začali písať dejiny slovenského neprofesionálneho divadelníctva. Od konca 50. rokov 20. storočia vystupoval ako koordinátor a odborný garant neprofesionálneho divadelného diania na Slovensku Osvetový ústav (v súčasnosti Národné osvetové centrum). V roku 1961 sa po prvýkrát uskutočnili prehliadky neprofesionálneho divadla – Divadelná Spišská Nová Ves a Belopotockého Mikuláš. V súčasnosti NOC odborne zastrešuje viaceré celoštátne súťaže a prehliadky neprofesionálneho divadla dospelých (Belopotockého Mikuláš), divadla dospelých hrajúcich pre deti (Divadlo a deti), divadla mladých (FEDIM) a detskej dramatickej tvorivosti (Zlatá priadka).

TeaTVOR

**Divadelné predstavenia víťazov celoštátnych súťaží
Zlatá priadka 2018, Divadlo a deti 2018, FEDIM
2018 a Belopotockého Mikuláš 2018**

Garantky programu: **Mgr. art. Alexandra Štefková, PhD., Mgr. art. Lucia Lasičková**

TeaTVOR 1

Detská dramatická tvorivosť

12. 10. 2018 o 10:00 v Divadle Malá scéna STU
(v inscenácii sa používa perie)

Detský divadelný súbor MoDRé TRaKy

Vráble

Hore

Réžia: Štefan Foltán

V omladenom kolektíve hráme o dieťaťu, ktoré je samo a má len jediný sen – poslať list rodičom, ktorí už nie sú medzi nami. Po neúspešných snahách sa rozhodne doručiť ho osobne. V tomto príbehu deti hľadajú odpoveď, prečo a pre koho sme tu. Odpoveď na túto zložitú otázku nie je až taká komplikovaná!

TeaTVOR 2

Divadlo pre deti

12. 10. 2018 o 11:15 v Divadle Malá scéna STU

Divadelný súbor GONG

Bratislava

Na Winnetouovej hore

Réžia: Peter Varga

Pri tvorbe inscenačného tvaru sme sa inšpirovali literárnou predlohou málo známeho príbehu Karla Maya Na Winnetouovej hore. Výber témy bol zámerný. Inšpirovali nás slová ako česť, priateľstvo, zrada a široké prerie. Ako sa na to pozerá dnešná mladá generácia. Dokáže spomaliť čas a cválať na belušovi šírou krajinou? Prekonať nástrahy divokých kmeňov a ponoriť sa do času, ktorý už nie je? A nájsť to pravé priateľstvo? Spomienky na dávne časy... aké boli a ako si ich predstavujeme my dnes. A čo z toho zostalo v nás.

TeaTVOR 4

Divadlo dospelých

12. 10. 2018 o 14:30 v Divadle Malá scéna STU

Divadelný súbor KLUD

Kladzany

Cicho, bo skajpujem s dzifku!

Réžia: Jozef Jenčo

Komédia o novej komunikácii a starých (večných) problémoch vznikla ako reakcia na súčasný život v rodinách na východnom Slovensku (ako aj v mnohých iných postsocialistických krajinách), keď ekonomickou migráciou rozdelené rodiny žijú tisíce kilometrov od seba, a predsa spolu komunikujú a riešia tie isté absurdné situácie, akoby žili spolu.

TeaTVOR 5

Divadlo mladých

12. 10. 2018 o 17:00 v Divadle Malá scéna STU

Predstavenie je prístupné od 18 rokov

Divadelný súbor Slúchadlo

Nitra

Deti zo stanice ZOO

na motívy príbehu Christiane Felscherinowovej

Réžia: Šimon Spišák

Inscenácia vznikla na popud celého hereckého súboru, ktorý prejavil chuť venovať sa vážnym témam a serióznym žánrom. Preto vzniklo paradramatické rozprávanie na motívy známeho autobiografického románu *My deti zo stanice ZOO* od Christiane F. Vďaka tomuto románu sa v 70. rokoch z drogovej problematiky stala celospoločenská téma. Naša inscenácia sa tiež snaží venovať celospoločenským témam, no nechce deti varovať pred heroínom a inými drogami, ale pred sebecvotom, zadbnenosťou, sebaklamom a inými prejavmi hlúposti.

TeaTVOR 6

Divadlo dospelých

13. 10. 2018 o 13:00 v Divadle Malá scéna STU

Divadelný súbor Hugo

Pruské

Návšteva starej dámy

Autor predlohy: Friedrich Dürrenmatt

Réžia: Andrej Škvaro

Inscenácia je určitou závažnou výpoveďou o podplatiteľnosti sveta, resp. človeka – ako moc peňazí likviduje ľudskú morálku... V prenesenom význame je zrkadlom súčasnej spoločnosti a je stále aktuálna. Cítíme v nej silný vplyv existencializmu i absurdnej drámy. Hra je vlastne komédiou s tragickým koncom, a keď si ju divák pozrie, zrejme sa len trpkou pousmeje a bude chvíľu uvažovať nad tým, či sú peniaze skutočne takým pohonným motorom k nehumánosti, a pravdepodobne dá autorovi za pravdu a prizná si, že by možno konal rovnako...

TWORkshop Scénotektúra, kostým, svetlo

13. 10. 2018 o 16:00 vo V-klube

Workshop je určený pre účastníkov podujatia.

Lektor: **Ing. arch. Mgr. art. Michal Lošonský, ArtD. – Ateliér scénografie (A x S)**

Teoreticko-praktický workshop Scénografia – kapitola 1. ponúka náhľad do divadelnej scénografie a vytvára priestor pre praktické otázky a následné riešenia problémov, s ktorými sa divadelníci bežne stretávajú. Spolu s profesionálnym scénografom, pedagógom a porotcom divadelných prehliadok sa budeme zamýšľať nad dramaturgicko-scénografickou koncepciou a riešením inscenačných postupov.

HUDBA A SPEV

Dychová, inštrumentálna a populárna hudba sú integrálnou súčasťou hudobnej kultúry na Slovensku. Metodická starostlivosť o žánre dychovej a artificiálnej hudby sa začala v Osvetovom ústave (v súčasnosti Národné osvetové centrum) v 60. rokoch 20. storočia. S týmto obdobím je spätá významná osobnosť hudobného skladateľa, dirigenta, pedagóga a odborného pracovníka Karola Pádivého, ktorý výrazne ovplyvnil slovenskú neprofesionálnu hudobnú scénu a zaslúžil sa o najväčší rozmach dychovej hudby na Slovensku. V 70. rokoch 20. storočia sa v súvislosti s prudkým rozvojom neprofesionálneho umenia zvýšil aj počet hudobných inštrumentálnych súborov a skupín, ktoré mali veľký záujem o rôzne spevácke a hudobné súťaže v žánroch populárnej hudby. V súčasnosti Národné osvetové centrum odborne zastrešuje viacero celoštátnych súťaží zameraných na detské a mládežnícke dychové hudby (FestMlaDych), malé dychové hudby (Lednické Rovne), inštrumentálnu hudbu (Divertimento musicale), hudobné skupiny a sólistov (Strunobranie).

Zborový spev patrí k najstarším oblastiam neprofesionálneho umenia. Vznikol ako kategória vážnej hudby a v prevažnej miere do nej patrí až dodnes. Vyvíjal sa od jednohlasného stredovekého gregoriánskeho chóru cez renesančnú a barokovú polyfóniu až po dnešné moderné viachlasové skladby. Počiatky organizovanej činnosti speváckych zborov na Slovensku sa viažu k vzniku spevokolov v 19. storočí. Masovo sa zborové spievanie začalo rozvíjať v 50. rokoch 20. storočia a jeho vývoj kvantitatívne i kvalitatívne vrcholil v 80. a 90. rokoch. Národné osvetové centrum v súčasnosti odborne garantuje celoštátne zborové súťaže pre deti a mládež (Mládež spieva) i dospelých (Viva il canto).

TVORtón

Program víťazov z celoštátnych súťaží Strunobranie 2018 a Hečkova Súča 2016

12. 10. 2018 o 20:00 vo V-klube

Autori programu: **Mgr. Jozef Burič, Mgr. Barbora Stračiaková**

Festivalový orchester Bratislava

Bratislava

Jan Slabák: Moravanka

Karol Elbert, text Otto Kaušitz: Pohárik vína

Georg Lohmann: Bavorská polka

Michal David, text Lou Fanánek Hagen, Zdeněk Borovec: Teď královnou jsem já

Josef Stelibský, text Ludovít Válka: Jaj, Zuzka, Zuzička

Luis Prima: Sing, sing, sing

Peter Smékal, Jozef Baláž: Červené jablčko

Zmes slovenských šlágrov v úprave A. Hudeca: Miluška moja

Dirigent: Vladimír Dianiška

Tomáš Pohorelec

Medzibrod

Nostalgická

Fejsbúková

Podvod

(T)chorý song

Drotárska

Život...

Ja keď raz otrčím kopytá

Rakovina

Autor hudby a textov: Tomáš Pohorelec

Sílo a lampa sviet!

Dolná Lehota

Vstávaj

Tajomstvo vĺčieho maku

Strom

Jonatánky

V lese

Voňavá pesnička

Nebo

Autori hudby a textov: Miroslav Kán, Radoslav Bútoľa, Peter Šulek, Martin Šulek

TVORhlas

Program víťazov z celoštátnych súťaží Mládež spieva 2017 a 2018, Viva il canto 2017 a Divertimento musicale 2017

13. 10. 2018 o 15:30 v Kostole Zvestovania Pána

Autorky programu: **Mgr. Eleonóra Hunčagová, Mgr. Barbora Stračiaková**

Komorný orchester Technik

Bratislava

Giovanni Battista Pergolesi: Concertino in Sol – I. Grave, II. Allegro, III. Andante,

IV. Allegro (Vivace)

Ilja Zeljenka: Musica slovacca

Mirko Krajči: Arcott

Dirigent: Mirko Krajči

Detský spevácky zbor Voce Eufonico

Nová Baňa

John Leavitt: Festival Sanctus

Andries van Tonder: Siyahamba

Mary Lynn Lightfoot: Pie Jesu

Cristi Cary Miller: Sing for Joy and Clap Your Hands!

Sing Hallelujah

Dirigentka: Margaréta Žňavová

Zastupujúca dirigentka: Mária Mišunová

Dievčenský spevácky zbor IUVENTUS PAEDAGOGICA pri SOŠP v Levoči

Levoča

Giovanni Pierluigi da Palestrina: Canzonette č. 1

Giovanni Matteo Asola: Deus canticum novum

Jacobus Gallus: Pueri Hebraeorum

Piotr Janczak: De Profundis Clamavi

Jiří Laburda: Carmina – III. časť Exegi Monumentum

Jiří Teml: Travačky (vokální rondo)

Igor Grega: Tri ľudové

Dirigent: Igor Grega

Komorný spevácky zbor CHORUS MINOR

Levoča

P. V. J. Kučera: Modlitba Pána na Hore Olivetskej

M. Schneider-Trnavský: Domine, non sum dignus

Z. Lukáš: Agnus Dei

J. Podprocký: Ave verum corpus

O. Lassus: Serenáda

E. Presley/arr. E. Dengso: Can't Help Falling In Love

H. O. Millsby: Daydream Lullaby

P. A. Grainger: Country Gardens

N. Luboff: Amen

T. Olozinsman: Choo Choo Loza

Dirigentka: Mária Kamenická

Zborový TWORkshop

11. 10. 2018 o 11:30 vo V-klube

Workshop je určený pre pedagógov základných škôl.

Lektorka: **Mgr. Eva Zacharová**

Teoreticko-praktický seminár, ktorý priblíži pedagógom metodiku práce s deťmi školského veku, ktoré spievajú v detskom speváckom zbere. Účastníci budú tiež informovaní, kde a ako sa môžu ďalej vzdelávať v tejto oblasti.

TWORkshop Ako písať texty piesní

12. 10. 2018 o 11:30 vo V-klube

Workshop je určený pre účastníkov podujatia.

Lektor: **Vlado Janček**

Vlado Janček, autor textov pre slovenské kapely Saténové ruky, Le Payaco a Neuropa, odovzdá účastníkom workshopu Ako písať texty piesní svoje know-how, ako vytvoriť kvalitný a nápaditý text piesne. Napísal aj dvojicu kultových básnických zbierok Motýľov a Kocúrov, píše aj divadelné a rozhlasové hry. Jančekov workshop bude o hudobnosti slova, o previazaní textu s hudobnou a rytmickou zložkou piesne, o výbere originálnej témy a o originalite jej spracovania. Pracovať sa bude formou hry a experimentu.

**FOLKLÓR
A
FOLKLORIZMUS**

Počiatky hudobno-tanečného folklorizmu siahajú do 16. storočia, keď sa hudobné a tanečné prejavy z tradičného prostredia prezentovali na šľachtických dvoroch, neskôr na korunovačných slávnostiach, zábavách a plesoch. V 19. storočí sa prejavy folklorizmu v súvislosti s národnoobrodným hnutím objavili v ochotníckom divadle, boli súčasťou spoločných zábav, neskôr bola scénická interpretácia tradičných hudobných a tanečných prejavov súčasťou operných a baletných predstavení. Za neoficiálny „rok vzniku“ folklórneho hnutia je považovaný rok 1948, keď sa hudobno-tanečný folklór začal v scénickej produkcii presadzovať v oveľa väčšej miere ako v minulosti. Od konca 50. rokov 20. storočia vystupoval ako koordinátor a odborný garant v oblasti scénického folklorizmu na Slovensku Osvetový ústav (v súčasnosti Národné osvetové centrum). Dnes okrem metodologickej podpory folklórnych kolektívov a jednotlivcov odborne zastrešuje viaceré celoštátne súťaže a prehliadky zamerané na folklórne súbory (Tancuj, tancuj), detské folklórne súbory (Pod Likavským hradom), folklórne skupiny (Nositelia tradícií), sólistov tanečníkov (Šaffova ostroha) a hudobný folklór detí a dospelých (Vidiečanova Habovka).

FolkTVÓR

Program víťazov celoštátnych súťaží Šaffova ostroha 2018, Pod Likavským hradom 2017, Tancuj, tancuj 2017, Nositelia tradícií 2018, Vidiečanova Habovka 2016 a 2018

13. 10. 2018 o 19:30 v Divadle Malá scéna STU

Autori programu: **Mgr. Katarína Babčáková, PhD., Mgr. art. Ondrej Galbička, Mgr. Michal Noga**

Dievčenská spevácka skupina

Šafolka

Smižany

A poniže Kolínovec...

Hudobná úprava: Marcela Maniaková,

Šimon Hanzély

Choreografia: Marcela Maniaková

Botond Csenkey

DFS Nagy Csali, Šamorín

Sallai verbunk z Kamenína

Ludová hudba Jasmínky Vallovej

Terchová

Jánošické piesne od Kvočkov

Zlatica Kubicová

Hladovka

Goralské piesne z Hladovky

Kamila Pumpurová

DFS Matičiarik, Banská Bystrica

Podhajduke z Detvy

Detský folklórny súbor Jadlovček

Margecany

Taňec ňe robota, ale čto ňezna ta

psota

Choreografia: Martina Folgarová

Filip Chňapek

Veľké Zálužie

Gajdošské piesne z Veľkého Zálužia

Miroslava Rosáková

Oslany

Piesne z hornej Nitry

Detský folklórny súbor Nagy Csali

Šamorín

Ťažká je tá abeceda...

Choreografia: Myrtil Nagy a Imre

Madocsai

Áron Kristóf a Beata Korintusová

DFS Kincskereső, Drnava

Vasvári verbunk a čardáš zo Silice

a Silickej Brezovej

Ženská spevácka skupina

Podžiaran

Papradno

Piesne z oblasti Papradna

Bálint Kristóf a Iveta Répássyová

FS Borievka, Košice

Čardáš z Bidoviec

Ludová hudba Pala Michaličku

Brezová, Polianka, Košariská

Tanečné z turanských kopaníc

Folklórna skupina Raslavičan

Raslavice

Take me buli... na 105 %

Choreografia: Monika Balážová

Dramapedagogický TWORkshop

12. 10. 2018 o 15:00 vo V-klube

Workshop je určený pre účastníkov podujatia.

Lektorka: **Katalin Mizerák**

Rozvíjanie zručností a schopností hrovou formou v tanečnej a pohybovej výchove na základe dramapedagogiky

Predstavenie psychologických aspektov vyučovacieho procesu tanca.

Znalosti z oblasti vývinovej psychológie a biológie. Špecializované typy herných cvičení zameraných na zvládanie agresivity, podporu kreativity, kooperácie, schopnosť improvizácie, komunikácie, ale i na správne dýchanie, relaxáciu, koordináciu.

Techniky na predchádzanie stresu a vyhorenia pre pedagógov voľnočasových aktivít

Lektorka sa zameriava na témy týkajúce sa stresu a vyhorenia u pedagógov (a nielen u nich) a pokryje ich mapovaním zdrojov a stratégií.

Účastníci workshopu sa zoznámia s konceptom vyhorenia, s možnými spôsobmi jeho zvládania, odhaľujú možnosti využitia vlastných vnútorných zdrojov, najmä posilňovaním sebavedomia, dostanú ďalšie poznatky aj informácie o strese a iných spôsoboch riešenia „vyhorenia“.

TWORkshop Vtedy na západe

13. 10. 2018 o 22:00 vo V-klube

Workshop je určený pre účastníkov podujatia.

Lektori: **Mgr. art. Ondrej Galbička, Mgr. Katarína Babčáková, PhD.**

Hudobný sprievod: **Michal Noga Band**

Súčasťou riadenej tanečnej zábavy pri vynikajúcej ľudovej hudbe bude škola tanca zameraná na výučbu typov tanca zo západného Slovenska, konkrétne z bratislavskej mestskej časti Vajnory, kedysi dôležitej lokality ležiacej na malokarpatskej vínnej ceste.

LITERATÚRA

Osvetová činnosť v oblasti podpory mladej literatúry sa v Osvetovom ústave datuje do začiatkov 50. rokov 20. storočia. Systematickejšia a koncepcnejšia podpora mladých začínajúcich autorov poézie a prózy, literárnych klubov a klubov mladých autorov sa však začala až v 90. rokoch 20. storočia predovšetkým prostredníctvom metodicko-poradenskej a vzdelávacej činnosti. Aktívne sa do tohto procesu zapojili aj významní slovenskí autori a propagátori literatúry, predovšetkým Peter Jaroš, Jozef Urban, Vojtech Kondrôt, Ján Petrik a Alexander Halvoník. Vzniklo viacero literárnych súťaží, na ktorých NOC významne participovalo – Cena Gustáva Reussa (1998 – 2002), Cena Rudolfa Fabryho (2009), Hodžov novinový článok (2008 – 2018) a súťaž neprofesionálnej literárnej tvorby Literárny Zvolen, ktorá sa uskutočňuje od roku 1994 doteraz a NOC je jej vyhlasovateľom.

LiteraTVOR

Výber najlepších literárnych prác z celoštátnej súťaže Literárny Zvolen 2018

Výber textov: **Mgr. art. Lucia Lasičková**

POÉZIA

Vláčne básne

Grafikon

Mali sme
v hlavách
nanosené.

Vlaky s mníškami,
vínové závesy,
károvanú košeľu
s Popradom.

Na diaľku máš iné mená.
Voláš sa...
Nedvihnem.

V úschovni je im všetko
ukradnuté.

... vystrojené vlaky,
puch, kára
aj ten Poprad.

Mali sme

mať miestenky
a čas odchodov.

V kupé

Počuješ ma v nechtach
ako prepúšťajú svetlo
a klopot kofajnic.

Rebríčková sústava
prízemných

čo k nim steblá
naťahujú telá
v smere ručičiek

Sme taktne intímni

To len tráva
dozrieva
na zelenú.

Poézia šoku

IV. (anti)TÉZA (úryvok)

Vesmír plný svetla je ešte desivejší ako vesmír plný tmy
Ako každé peklo má svoje strešné okno,
cez ktoré preniká tenký kužeľ svetla
tenký ako niť a ostrý ako ihla
Tak každý človek má svoj reflektor,
čo robí z neho hrdinu vlastného príbehu
(a nepriateľa v príbehu druhého)
A všetci sa pozerajú!
15 minút slávy príde v drobných a v cudzej mene
Každé riešenie svetových, vesmírnych a osobných kríz
sa v mojej hlave premení na utópiu,
čo chutí ako ocukrený čaj

V. ROM(anti)K (úryvok)

Dotyk a úsmev
a sliny a úsek
diaľničný do Raja, Edenu
do kakaa
do kokaínu
do vína
do tla
a do rána
dovtedy a len dovtedy, dokedy žije dotyk
mojej duše s inou
bude žiť príťažlivosť, potreba,
ktorá sa v charitatívnej terminológii
nazýva láska
Najviac ľudí bolo zabitých v mene troch vecí:
v mene Boha
v mene ľudí, ktorí sa nazývali bohmi,
a v mene lásky
Najviac temnoty som spoznal
vo vlnivom pohybe rybieho mäsa,
v podkožnej perine
a v hlinenom zraku
Žena uhranie všetkými odtieňmi temnoty
a všetkými stupňami svetla

PRÓZA

Keby...

Chodila po námestí a zbierala rozsypané koráliky. Sama.

Keby sa neboli minuli, opýtal by sa jej: „Čo sa vám stalo?“ A ona by povedala: „Rozsypani sa mi koráliky.“ On by sa nad tým rozsypaným nešťastím pousmial a ako pravý gentleman by jej ponúkol pomoc. Ona by sa zase pousmiala nad týmto návrhom a prijala ho s ľahkosťou pravej dámy. Keby sa neboli minuli, chodili by hore-dolu po námestí a zbierali koráliky. On by nenápadne sledoval ju a ona by skryto sledovala jeho. Občas by sa ich pohľady stretli a rýchlo zase rozišli. Keby sa neboli minuli, pri zbieraní korálikov by ucítil jej vôňu a pozval ju na kávu. Ona by najprv nevedela, čo robiť, no jeho vôňa by ju prehovorila. Sedeli by v tej malej kaviarni na konci námestia a skladali spolu náhrdelník. S každým navlečeným korálikom by mali k sebe bližšie a bližšie.

Keby sa neboli minuli, mohlo byť z toho rozsypaného nešťastia šťastie.

Paulína Belická, Viedeň

Menej mužné úlomky dažďa (úryvok)

Prehovor sestry z minulosti: „Keď už bolo po všetkom, čakala som na autobus domov. Slnko práve zapadalo: asi sa mu príliš nechcelo, zubami-nechtami sa mi škriabalo po tvári, nie a nie zapadnúť. Prišlo mi ľúto mŕtvolky na ulici, ktorej identitu už nebolo také ľahké určiť. Sivá srst' sa jej občas zavlnila vo vetre, keď okolo nej ľahostajne prefrčali ďalšie autá. Ako krvou polepené trsy trávy. Mačka? Veľký potkan, malý pes?

Ktovie.

V tej chvíli mi napadlo obrátiť sa na Boha spolu s mŕtvolkou aj s tým nešťastím, čo som už mala práve za sebou. Mala som šesťnásť. Bola som po prvom rozchode. Stále panna. Došli mi cigarety. A smiať i plakať od zúfalstva sa mi chcelo súbežne. Dôvody na to boli skôr nekonkrétne. Abstraktné, skoro ako tá mŕtvola rozfrknutá po ceste...”

Kristián Lazarčík, Piešťany

Sedem liniek

Časť prvá: Hlasom (úryvok)

Nežnosťky ti vyspem do tisícky malých dierok na slúchadle. Je to také isté ako sypať soľničkou, len opačne.

Nežnosťka vydychnutá pod tlakom sa oprie o mikrofónovú membránu slúchadla. Membrána sa rozochvie, akustický hlas sa premieňa na elektrický, mechanický, pohúžvaný, konvertuje vo viacnásobných šifrách a vydáva sa naprieč cestou digitálneho signálu cez optické káble.

Nežnosťka, už len skladba fotónov, sa šíri na elektromagnetických vlnách priamo k tebe a mohla by natrafiť i na prekážky a netrafiť do správneho slúchadla. Moja nežnosťka by mohla doraziť priamo do slúchadla vetchej starenky, ktorá práve diktuje svojej susede počty horčicových pohárov na bábovku. Možno by tie poháre nikdy nedodiktovala, keby sa jej zrazu na druhej strane linky nečakane ozval provokatívny zachrípnutý hlas: „Čo máš práve oblečené na sebe?“

Ak by bolo elektromagnetické pole v tej chvíli mimoriadne nestabilné a moje nežnosťky by na virtuálnych križovatkách len pre tie kozy uhli už úplne mimo, možno by natrafili do slúchadla základne Al-Káidy.

„Čo máš práve oblečené na sebe?“

„Bombu.“

Ale moje nežnosťky našťastie trafia do správneho slúchadla. Popritláčaš si slúchadlo onakvejšie, aby si ma počul o čosi lepšie, ušnica sa ti pod neforemným tvarom mechaniky odkrví a zbledne. Opakuje sa princíp soľničky.

Prúd častíc rozvibruje membránu reproduktora, šifry sa zase premenia na plnohodnotný zvuk a ja sa ti ozvem hlasom, akoby som stála nie kilometre od teba, ale pri tebe a šepkala ti priamo do ucha. Môj hlas je trochu robotický, trhaný, trochu z neho vypadávalo cestou pár častíc. Z formy ubudlo, nevidíš, ako s nohou prehodenou cez nohu laškovne nťahujem kučeru telefónnej šnúry (natiahnuť – pustiť, natiahnuť – pustiť, natiahnuť... a zase pustiť), ani necítiš, že voniam ako rozháraná suka. Ale obsah stále ostal rovnaký.

Prenos netrval ani len sto milisekúnd. Je to naša blízkosť naprieč celou diaľkou, zdanlivá, ubíjajúca. A jediná.

Na druhej strane sa ozve šum: „Nepočujem ťa dobre. Vypadávaš mi.“

Ozve sa zapraskanie a telefón ohluchne. Vypadli sme. Nasolíš mi tichom priamo do roztvorených rán.

Ivana Csalová, Bratislava

GALAPROGRAM

TvorBAjbaj

Záverečný galaprogram dní neprofesionálneho umenia TvorBA 2018

14. 10. 2018 o 14:00 v Divadle Malá scéna STU

Dramaturgia programu: **Mgr. Katarína Babčáková, PhD., Mgr. art. Lucia Lasičková, Mgr. Lucia Ditmarová, PhD. a kolektív**

Moderuje: **Jakub Lužina**

Festivalový orchester Bratislava a výstava fotografií

Bratislava

Dychový orchester

Komorný orchester Technik a prezentácia výtvarných diel

Bratislava

Ilja Zeljenka: Musica slovacica

Husle: František Török

Dirigent: Mirko Krajič

Veronika Mészárosová

Levice

Gregory Corso: Človek, prel. Marián

Andričik

Dievčenská spevácka skupina Šafolka

Smižany

Mojo mile kamaratki premilene...

Hudobná úprava: Marcela Maniaková,

Šimon Hanzély

Choreografia: Marcela Maniaková

Peter Čižmar a Kristína Pavlusová

FS Čerhovčan, Bardejov

Pejc raslavicke polki

Hudobný sprievod: LH Hornád

Detský divadelný súbor MoDRé TRaKy

Vráble

Hore (úryvok)

Réžia: Štefan Foltán

Jakub Chochula, Valentín Kozanák, Tvorivá skupina KEKS

Nitra

1499 (hraný film)

Detský spevácky zbor Voce Eufonico

Nová Baňa

Andries Van Tonder: Siyahamba

Dirigentka: Mária Mišunová

Folklórny súbor Hornád

Košice

Maľovaní

Choreografia: Štefan Štec

Hudobná úprava: Dominik Maniak

KINO ARCHÍV

Filmový archív Národného osvetového centra sa nachádza v temných priestoroch suterénu Domu umenia na Námestí SNP. O to farebnejší je svet jeho filmov uložených na celuloidových a magnetických pásoch. Archív NOC ukrýva dokumentárne, etnografické, folklórne, tanečné či propagandistické filmy, ale aj žánrovo pestré snímky neprofesionálnych filárov. Jedinečný výber reprezentuje dejiny neprofesionálneho umeleckého hnutia na Slovensku, ale aj dejiny všeobecne. Ide o vôbec prvé verejné premietanie týchto filmov v ich digitalizovanej podobe, preto si ho nenechajte ujsť.

KINO ARCHÍV

Projekcie vybraných filmov z archívu NOC

11. 10. – 14. 10. 2018 v Národnom osvetovom centre

Autori programu: **Mgr. art. Pavel Smejkal, Mgr. Lucia Ditmarová, PhD., Mgr. art. Peter Zákufanský**

Štvrtok 11. 10. 2018

13:00 – CINEAMA 1 (83 min.)

Výber krátkych snímok z histórie súťaže CINEAMA je prierezom domácej amatérskej filmovej tvorby. Jeho prvá časť sa sústreďuje na éru, ktorej dominovali kamery na osemmilimetrový filmový materiál.

Ego deus (1969), Bumerang (1965), ... až do súdneho dňa (1978/79), Vzal si múzu za ženu (1982), Mama má v očiach nezábudky, Experiment (1987), Mikrofón, Supernormal (1989)

15:00 – Pri prameňoch krásy (86 min.)

Tradičné piesne, riekanky, tance a hry, ktorými sa zabávali generácie našich starých a prastarých rodičov, keď sami boli ešte deťmi.

Na zelené louce (1955), Súbor Dolina (1972), Pri prameňoch krásy '81 – Detský folklórny súbor Radosť (1981), Pri prameňoch krásy '82 – Detský folklórny súbor Kelčovan (1982), Pri prameňoch krásy '77 (1977)

17:00 – Deň sviatočný 1 (77 min.)

Z dnešného pohľadu kuriózne žánre osvetových a inštruktážnych filmov ponúkajú fascinujúce svedectvo o dobovom chápaní slávnostnosti a konkrétnych podobách civilných sviatkov.

Deň sviatočný (1964), Názorná agitace I. (1973), Na spoločnej ceste (1974), Okresná konferencia KSS Trnava (1976)

Piatok 12. 10. 2018

9:00 – Tanečný zemepis (67 min.)

Z Moskvy do Prahy, z Brazílie na Bali. Krátke filmy z nášho archívu predstavujú pestrú tanečnú kultúru naprieč kontinentmi.

Taneční zeměpis I., II., III. (1947), Tance z ostrova Bali (1955), Brazílie tančí!

11:00 – Míznúce remeslá (78 min.)

Nositelia remeselných tradícií si svoje skúsenosti odovzdávali z generácie na generáciu. Cenné dedičstvo dnes pomáhajú zachovať aj dokumentárne filmy z nášho archívu.

Premeny dreva (1975), Gajdy (1994)

13:00 – Folklórny festival Východná 1 (90 min.)

Prelomový program Viliama Grusku uvedený na folklórnom festivale Východná 1986 približuje rómsku kultúru od narodenia cez detstvo, svadbu až po pohreb.

Rodokmeň zeme VI – Ľudia z rodu Rómov (FF Východná 1986)

15:00 – Ľudové tance z regiónov Československa (70 min.)

Výber zo vzácných archívnych snímok, ktoré dokumentujú lokálne formy ľudového tanca, zoberie diváka na cestu naprieč vlasťou a zároveň na cestu desaťročiami vývoja etnografického filmu.

Valašské tance (1949), Ovčí zdych – Folklórny súbor Čarnica (1965), Sečkářský tanec z dolnej Nity (1976), Lidové tance z Východné, Ľudové tance z Parchovian (1975)

17:00 – Tanečné novinky 1 (87 min.)

Spojenie talentu a driny, inšpirácie a precízne zvládnutej techniky. Výber krátkych filmov sa dotkne týchto a ďalších problémov moderného tanca.

Dopis tanečnici (1949), Jazzbalet (1972), Tanečné novinky '75 (1975)

19:00 – Pod spievajúcim nebom (94 min.)

Folklorne festivaly neboli len obľúbenými udalosťami v živote toho-ktorého regiónu a prehliadkami miestnej ľudovej kultúry, ale tiež výkladnými skriňami socialistického internacionalizmu.

Pod zpívajúcim nebom – Strážnica 1957 (1957), Z rodného kraja – XXIX. Západoslovenské folklorne a mierové slávnosti Myjava 1988 (1988), Západoslovenské folklorne slávnosti Krakovany – Piešťany 1974 (1974), Jubilejná – Myjava '84 (1984)

Sobota 13. 10. 2018

9:00 – Folklorný festival Východná 2 (90 min.)

Chodníkmi našich predkov diváka prevedie galaprogram Folklorneho festivalu Východná 1998.

Chodníkmi predkov – Folklorný festival Východná 1998 (1998)

11:00 – CINEAMA 2 (97 min.)

Nástup videa a otvorenie novým kultúrnym vplyvom po roku 1989 viditeľne menili aj scénu amatérskeho filmu. Druhé pásmo venované súťaži CINEAMA sa sústreďuje práve na toto obdobie.

Súperi (1990), Hľadanie v tme, Za to, že sem lekvar jedla, Výlet roku..., Hrobár civilizácie (1993), Z pohľadu mŕtveho holuba (1994), Zabíjačka, Sup a holubica, Sprisahanie (1995/96), Ja som rybu nezabila (1998), Gong

13:00 – Tanečné novinky 2 (92 min)

Príbeh tanca od jeho počiatkov až po módne štýly druhej polovice 20. storočia. Kurióznou súčasťou programu sú inštruktážne filmy zo 70. rokov, ktoré predpisujú tanečné kroky pre zábavychtivých účastníkov diskoték.

Tanec kolem tance (1960), Festival moderného a džezového tanca III. (1979), Tanečné novinky '76 (1976)

15:00 – Folklórne súbory v minulom storočí (88 min.)

Na javiská druhej polovice 20. storočia diváka zavedú filmy zachytávajúce tvorbu folklórnych kolektívov. V kontraste vyššej štylizácie súborových choreografií stoja nositelia tradícií – víťazi súťaže sólistov tanečníkov vo Východnej.

Zbojnícka rozprávka – Umelecký súbor Lúčnica (1956), Komu ako – Folklórny súbor Vršatec (1968), Horehronské obrázky – Folklórny súbor Mostár (1977), Na Brezovej muzike – Folklórny súbor Brezovan (1971), Po goralsky – Folklórny súbor Gymnik (1972), Terchová, Terchová – Folklórny súbor Rozsutec (1970), Víťazi súťaže sólistov v tanci Východná '71 (1971)

17:00 – Staré a nové (71 min.)

Industrializácia krajiny, dobývanie vesmíru, ale napríklad aj moderné, ateistické pohrebníctvo – pokrok ako jedno z kľúčových slov dobovej propagandy na seba bral najrozličnejšie podoby.

Mládež buduje (1962), Ľudia pod Javorinou (1963), Prvý z nás (1983), Za pietu pokrokovú (1974)

19:00 – Deň sviatočný 2 (95 min.)

Skladanie pionierskeho sľubu, slávnosti mieru, ale tiež praktické rady pri výrobe nástenky alebo prvomájového transparentu – na to všetko pamätali autori osvetových filmov normalizačnej éry.

Sviatok pätnásťročných (1977), Slávnosti mieru Jankov vršok '77 (1977), Názorná agitace a ideové výzdoby III. (1973), Každý život má svoju veľkosť (1974), Sú také chvíle (1986)

FESTIVALOVÝ DENNÍK Ó TVOR ho!

Festivalový denník/nočník bude zaznamenávať celé dianie Dní neprofesionálneho umenia. Poinformuje ťa o tom, čo sa stalo, a oboznámi ťa s tým, čo sa ešte len stane. Vieš, aby ti niečo náhodou neušlo. Všetko ti sprostredkuje zábavnou formou a dovolí ti nazrieť do najtajnejších zákutí kuchyne tvorby všetkých účastníkov. Náš šTVORčlenný tím redakTvorov sa bude pýtať také otázky, čo by ti ani len na (r)um neprišli a ani vo sne (ti) nenapadli.

Pozor! Je dosť možné, že sa tam ocitneš aj ty, či už v rozhovore, v postrehoch, na nejakej fotke alebo len tak. Tak si dávaj bacha na to čo robíš, keď si myslíš, že ťa nikto nevidí a nepočúva J. S. Bacha...

Redakciu budú menovite Tvorbyť:

ŠéfredakTvorca: **Mgr. art. Martina Mašlárová**

RedakTvor 1: **Bc. Matej Feldbauer**

RedakTvor 2: **Bc. Pavol Viecha**

RedakTvor 3: **Bc. Jakub Molnár**

GrafTvorička: **Viktória Bitterová**

GaranTvorca: **Mgr. art. Lucia Lasičková**

No radosť otvoriť... ho!

DÔLEŽITÉ INFORMÁCIE

Festivalová kaviareň:

Kafehaus Lumière

Vychutnajte si najlepšiu kávu Barzzuz TvorBA so svojimi festivalovými priateľmi.

Infostánok:

Počas celého trvania festivalu sa v prípade akýchkoľvek otázok môžete obrátiť na infostánok v budove Národného osvetového centra pri hlavnom vchode.

Kontakty:

Národné osvetové centrum

Námestie SNP č. 12

812 34 Bratislava

tvorba@nocka.sk

+421 915 968 431

www.tvor-ba.sk

www.nocka.sk

 narodne.osvetove.centrum

 Národné osvetové centrum

Hlavný organizátor podujatia:
Národné osvetové centrum

Hlavný partner:
Ministerstvo kultúry SR

Partneri:
Univerzitná knižnica v Bratislave, Slovenský filmový ústav, Divadlo Malá scéna STU,
Barzzuz, s. r. o., Františkánsky kláštor, Víno Vajnory, Tuli.sk, s. r. o., TV Ružinov

Programová garantka:
Mgr. Tatiana Šišková

Organizačné garantky:
Mgr. Jana Bečkyová, Mgr. Renáta Homzová

Autor zvučky:
Jureš Líška

**NÁRODNÉ
OSVETOVÉ
CENTRUM**

Zostavili:
Mgr. Tatiana Šišková, Mgr. Lucia Ditmarová, PhD.

Vizuálny koncept a grafický dizajn:
Mgr. art. Martin Bahník

Jazyková úprava:
PhDr. Katarína Vrablicová

Vydavateľ:
Národné osvetové centrum

Náklad: 1 500 ks
Rok vydania: 2018

©2018 Národné osvetové centrum